
NOI DESCOPERIRI ARHEOLOGICE ÎN AȘEZAREA DIN SECOLELE V-VII DE LA DAVIDENI-NEAMȚ

de Ioan Mitrea

Așezarea din epoca formării poporului român de la Davideni, din punctul *La izvoare-Spiești*, situată pe terasa joasă din dreapta râului Moldova, la cca. 1,5 Km nord de satul Davideni, com. Țibucani, jud. Neamț, a fost semnalată în 1969 cu prilejul unui sondaj care avea drept scop precizarea contextului arheologic ce putea fi pus în legătură cu un colier bastarnic, descoperit întâmplător aici¹.

Cercetările arheologice sistematice efectuate la Davideni în anii 1970-1979 au avut drept principal rezultat descoperirea unei întinse așezări din sec. V-VII². După o întrerupere, de câțiva ani, cercetările au fost reluate³ începând din anul 1986 și continuate în 1987.

În campaniile din 1986⁴ și 1987 a fost cercetată o nouă suprafață situată la nord de lacul de acumulare, respectiv la nord de secțiunile nr. VIII și IX cercetate

-
- (1) M. Babeș, I. Untaru, în *Dacia*, N.S. XIII, 1969, p. 283 și urm.
 - (2) Pentru rezultatele cercetărilor arheologice din anii 1969-1979 de la Davideni, aparținând așezării din secolele V-VII, a se vedea: I. Mitrea, în *MemAntiq*, II, 1970, p. 345-370; idem, în *Studii și cercetări științifice, Seria istorie-filologie*, Institutul pedagogic Bacău, 1972, p. 5-22; idem, în *SCIVA*, 30, 1979, 2, p. 145-162; idem, în *Carpica*, XII, 1980, p. 59-73, 75-82, 101-129 și ilustrația cu materiale de la Davideni; idem, în *MemAntiq*, VI-VIII (1974-1976), 1981, p. 65-92 și 19 planșe cu ilustrații; idem, *Carpica*, XVII, 1985, p. 20-25.
 - (3) Înțelegând importanța cercetărilor arheologice din așezarea de la Davideni pentru cunoașterea epocii de formare a poporului român, conducerea Complexului Muzeal Neamț, în ale cărui colecții intră și materialele descoperite, a acordat, începând din 1986, fondurile necesare continuării săpăturilor, fapt pentru care aducem mulțumirile noastre și pe această cale.
 - (4) La campania de săpături arheologice din 1986 a participat și Marius Alexianu, fiindu-ne de un real ajutor.

în prima etapă¹. Prin săpăturile întreprinse în cele două campanii a fost cercetată o suprafață de cca. 1.000 m² (secțiunile de la nr. XLV la nr. LI și casele corespunzătoare complexelor de locuire), din așezarea aparținând sec. V-VII (fig.1).

Din punct de vedere stratigrafic, în sectorul cercetat în anii 1986 și 1987, s-a constatat că după stratul actual, arabil, cu o grosime de cca. 0,15-0,20 m, urmează un strat de pământ brun măzăros a cărui grosime variază, în funcție de înclinarea terenului, între 0,11-0,22 m. Din partea superioară a acestui strat pornesc complexe de locuire aparținând așezării din secolele V-VII, fără a fi vorba de un nivel arheologic continuu. Spre baza acestui strat, sporadic, apar materiale getodacice. Sub stratul de pământ brun-măzăros, urmează un nivel cafeniu, în care apar materiale aparținând hallstattului târziu și epocii bronzului (cultura Noua). Sub nivelul de pământ cafeniu urmează pământul galben, steril din punct de vedere arheologic.

Ca și în suprafața de teren cercetată pînă în 1979, și în sectorul investigat în anii 1986 și 1987, cel mai bogat orizont arheologic este cel aparținând așezării din secolele V-VII.

Prin săpăturile arheologice din anii 1986 și 1987 au fost dezvelite încă cinci locuințe de tipul celor cu podeaua ușor adîncită în pămînt, de forme și dimensiuni asemănătoare, avînd aproximativ aceeași orientare, cu fața spre sud, respectiv cu intrarea dinspre malul cu izvoare de apă potabilă. Locuințele descoperite în acest sector, notate L25, L26, L27, L28 și L29, sînt situate în două șiruri paralele (fig 1.).

Locuința nr. 25 (fig. 2; 3/1) a fost descoperită în 1986 în secțiunea XLVII. În această secțiune între metrii 11,40 și 12,30, spre peretele de sud, de la -0,40 m au apărut mai mulți bolovani, în pămînt de umplutură, indicînd o instalație de foc. Aproximativ pe mijlocul secțiunii s-a surprins latura de nord a unei locuințe de tipul celor parțial adîncite în pămînt. Continuîndu-se săpătura s-au descoperit resturile unui cuptor din bolovani de rîu și marginea de nord a locuinței, care a fost notată L25.

La vest de locuința L25, foarte puțin suprapunînd această locuință au apărut marginile altei locuințe precum și bolovani dintr-o instalație pentru foc. Această nouă locuință a fost notată L26.

Pentru surprinderea limitelor celor două locuințe s-a deschis o casetă mare, pe latura de sud a secțiunii menționate (fig. 2), păstrîndu-se, inițial, doar un martor pentru profil.

Locuința L25 este de dimensiuni mari în plan orizontal (fig. 2), de formă rectangulară, avînd colțurile ușor rotunjite. Podeaua locuinței se află la 0,71 m spre latura de sud și la -0,78 m spre latura de nord. Mai adîncă deci, ușor, spre spatele locuinței, podeaua nu a fost lustruită ci doar bătătorită. Fiind mult

(1) Pentru cercetările din anii 1969-1979 a se vedea planul general al săpăturilor de la Davideni, în *Carpica*, XII, 1980, planșa V.

adâncită în pământul viu, argilos, podcaua s-a bătătorit bine, fiind destul de netedă, motiv pentru care, probabil, nu a mai fost nevoie să fie lipită.

Pe latura de nord a locuinței s-a găsit o laviță, aproximativ triunghiulară în plan, mai lată spre spatele cuptorului. Lavița, păstrată în pământ cruțat la amenajarea locuinței, era mai înaltă cu cca. 0,12 m față de podea.

Spre colțul de nord al încăperii, la o distanță de cca. 0,40 m față de latura de est a locuinței și respectiv la 0,65 m față de peretele de nord, a fost construit un cuptor mare din bolovani de rîu.

La colțurile de est și vest, precum și pe mijlocul laturilor de est, vest și nord, în ultimul caz în fața laviței, s-au descoperit gropile unor furci de lemn, ce au avut rolul de a susține pereții și acoperișul casei. Gropile de furci se adînceau cu cca. -0,16 la -0,21 m față de nivelul podelei. Diametrul gropilor și respectiv al furcilor varia între 0,25x0,27 m și 0,25x0,45 m.

În umplutura locuinței s-au găsit cărbuni din lemn de esență moale, precum și multă cenușă, fapt ce ne determină să apreciem că pereții casei erau din birne de esență moale, fixate pe furci, iar acoperișul în două pante, probabil din papură fixată pe un cadru ușor din lemn.

Intrarea în locuință se făcea pe latura de sud, unde s-a surprins o treaptă, mai înaltă cu 0,16 m față de podea (fig. 3/1). După cum am mai menționat, spre colțul de nord al locuinței la oarecare distanță de pereți, a fost amenajat un cuptor, de dimensiuni mari, din bolovani de rîu. Cuptorul avea gura spre interiorul locuinței respectiv spre sud (cf. planul locuinței L₂₅ și respectiv al cuptorului, fig. 2). La baza cuptorului s-au folosit bolovani mai mari. Deși avea prăbușită partea superioară, marea cantitate de bolovani aflată pe podea ne determină să apreciem că acest cuptor a avut boltă. De fapt în interior, partea păstrată, indica un început de boltă. La exterior cuptorul avea forma unui paralelipiped. Pereții interiori ai cuptorului înconjurau o vatră ovoidală, mult adîncită în podea. Vatra cuptorului era puternic arsă. Sub stratul zgurificat, pământul era ars pe o adîncime de 7-8 cm, dovadă a folosirii îndelungate a cuptorului.

Inventarul descoperit în locuința L₂₅ este relativ bogat deși constă din două categorii de materiale, respectiv material osteologic și ceramică. Dacă de la păsări s-a găsit un singur os de găină domestică, de la mamifere domestice s-au găsit mai multe oase provenind de la un muntar mare de indivizi (cel puțin opt taurine, două porcine și o ovină)¹.

Ceramica este reprezentată prin cele două categorii, frecvent întîlnite, respectiv ceramica lucrată la roată și ceramica confecționată manual. În L₂₅, caz rar întîlnit pînă acum la Davideni, precum și în alte așezări contemporane, predomină ceramica lucrată la roată. Fragmentele descoperite provin din cel puțin opt exemplare, dintre care două s-au întregit (fig. 6/1-2; 7/1, 3). Vasele lucrate la roată sînt reprezentate de borcane, de dimensiuni mici și mijlocii, confecționate dintr-o

(1) Sergiu Haimovici, în *Carpica*, XVIII-XIX (1986-1987), 1987, p. 252.

pastă bună, cu nisip în compoziție și mai rar cu microprundișuri. În unele cazuri buzele sînt ușor răsfrînte (fig. 6/2; 7/1), dar descori gura vaselor este trasă în interior, diametrul gurii vasului fiind puțin mai mare decît diametrul bazei (fig. 6/1; 7, 3). La vasele borcan care au gura trasă în interior, buza este dreaptă sau ușor țesită. Toate vasele lucrate la roată au fost ornamentate în partea superioară, de regulă între gură și umăr, cu striuri vălurite (fig. 8/2, 3; 11/5), dar mai ales cu motive constînd din caneluri orizontale (fig. 6/1, 2; 7/1, 3; 8/1, 4, 5; 11/1-3, 6). Vasele cu striuri vălurite au, de regulă, buza răsfrîntă, iar sub buză cîte o nervură (fig. 8/2, 3). În unele cazuri buza are în interior o șanțuire (fig. 8/2). Aproape toate vasele borcan, lucrate la roată, prezintă în interior "coaste", evidente, urmare a prelucrării la roată. Toate vasele lucrate la roată au fost arse în cupatoare, în unele cazuri arderea s-a făcut oxidant, în alte cazuri a fost o ardere reducătoare. În cîteva cazuri fragmentele prezintă urme de ardere secundară, pe vatra cuptorului. Aceste fragmente s-au găsit sub pietrele prăbușite din cuptor.

Ceramică lucrată la roată, asemănătoare celei din L₂₅, a mai fost descoperită în așezarea de la Davideni, doar în stare fragmentară, în unele locuințe dezvelite anterior¹. Această ceramică este neîndoielnic de factură autohtonă. Unele din elementele caracteristice ale acestei categorii de ceramică se întîlnesc încă la ceramica din sec. V de tip Costișa² și pe un plan mai larg în ceramica din complexe de tip Bratei₁-Cireșanu-Costișa. Numeroase sînt asemănările între ceramica lucrată la roată de la Davideni și ceramica lucrată la roată de la Budureasca IV, din nivelul cel mai vechi Ipotești-Cîndești³, respectiv nivelul Ipotești-Cîndești_{1a}, datat cu monedă din a doua jumătate a sec. V e.n.⁴ Am insistat asupra ceramicii lucrate la roată, din locuința L₂₅, făcînd și unele analogii cu ceramica din cîteva complexe bine încadrate cronologic, pentru a dovedi că această categorie ceramică sprijină datarea locuinței respective și în speță a începutului așezării de la Davideni la sfîrșitul sec. al V-lea și începutul sec. al VI-lea.

În locuința L₂₅ s-au găsit și fragmente ceramice care provin din vase borcan cu mîna. De regulă sînt vase lucrate din pastă grosieră, arse neuniform, în aer, probabil chiar pe vatra cuptorului din locuință, sau în cuptoarele situate în afara locuințelor folosite și pentru copt pîine⁵. Aceste vase au fundul mai gros decît pereții și gura mai mare ca baza, avînd buza deseori răsfrîntă (fig. 11/7). Cîteva fragmente, aflate în partea de sus a ampluturii, provin din vase de mici dimen-

- (1) Ioan Mitrea, în *MemAntiq*, VI-VIII, (1974-1976), 1981, p. 76-77; fig. 5/8; 6/4, 11; 10/3, 5; 11/4-6, 10, 12, 13; 13/2, 4, 6, 7.
- (2) Dan Gh. Teodor, V. Căpitanu și I. Mitrea, în *Carpica*, I, 1968, p. 239-242; fig. 4/1 și fig. 5/1, 6.
- (3) V. Teodorescu, în *SCIV*, 15, 1964, 4, p. 489.
- (4) Idem, în *Anuarul Muzeului de istorie și arheologic Prahova, Studii și cercetări*, I, 1984, p. 53.
- (5) Ioan Mitrea, op. cit., p. 70.

siuni, avînd gura trasă în interior, de aspectul unui ou tăiat (fig. 11/4). Această formă de vas a fost pusă deseori în legătură cu ceramica slavă arhaică. Forma seamănă însă cu cea a vaselor lucrate la roată, de factură autohtonă, cum sînt chiar cele din L₂₅, așa încît rămîne de văzut dacă această formă de vas trebuie pusă totuși exclusiv pe seama slavilor. Nu este exclus însă ca fragmentele în cauză să fi fost antrenate, prin lucrările agricole, încă din vechime, din umplutura locuinței alăturate, respectiv din locuința L₂₆, care într-adevăr, cum vom vedea, conținea ceramică de tip slav. Tot din categoria vaselor lucrate cu mîna menționăm cîteva fragmente de tigaie (tipsic), din care s-a întregit un exemplar (fig. 6/4; 10/5). Sînt tipsii cu fundul subțire, marginile ușor ridicate, drepte în exterior. Din aceeași categorie, a ceramicii lucrate cu mîna, face parte și un pahar (fig. 7/2; 8/6), cu marginile ușor răsfrînte. În interior, mai ales pe fund sînt prezente pete și resturi de oxizi, indicii că a fost folosit drept creuzet.

Prin inventarul său caracteristic, în primul rînd atributele intrinseci ale ceramicii lucrate la roată, locuința L₂₅ aparține nivelului vechi al așezării de la Davideni, nivel ce poate fi încadrat într-o perioadă cuprinsă între a doua jumătate a sec. V și prima jumătate a sec. VI. Foarte probabil că această locuință aparține ultimelor decenii ale sec. V și primelor decenii ale sec. VI e.n.

După cum s-a mai menționat, la vest de L₂₅ a fost descoperită o altă locuință, notată L₂₆.

Locuința nr. 26 (fig. 2; 3/1) a fost descoperită tot în 1986, în S XLVII. Este de dimensiuni mici, avînd tot o formă rectangulară în plan orizontal și colțurile ușor rotunjite. Spre est locuința L₂₆ a suprapus puțin marginea de vest a locuinței L₂₅. Podeaua locuinței L₂₆ era puțin adîncită, fiind mai ridicată cu cca. 0,20-0,29 m față de nivelul podelei din L₂₅. Din moment ce suprafața locuinței L₂₆ s-a extins puțin peste suprafața gropii locuinței L₂₅, înseamnă că în momentul construirii locuinței L₂₆, locuința L₂₅ era distrusă și groapa în bună măsură acoperită. La L₂₆ nu s-au surprins gropi pentru furci. Intrarea probabil era tot pe latura de sud, din fața gurii cuptorului. Spre colțul de nord al locuinței, la mică distanță de pereți, a fost amenajat un cuptor din bolovani (fig. 2; 3/1). Cantitatea mare de pietre prăbușite, arcuirea în interior a pereților păstrați "in situ", ne determină să apreciem că a fost, și în acest caz, un cuptor cu boltă. La baza cuptorului s-au folosit bolovani mari. Vatra cuptorului, albiată ușor, prezenta o crustă albicioasă de cca. 1 cm, sub care pămîntul era ars pe o adîncime de cca. 3 cm. În exterior cuptorul avea o formă paralelipipedică, cu pereții drepecți la bază și ușor arcuiți în partea superioară, formînd bolta.

Inventarul descoperit în L₂₆ este sărăcăcios. Menționăm mai multe oase de mamifere domestice (taurine, porcine, ovicaprine și cabaline) și cîteva oase de cerb¹. Din metal amintim un cuțit din fier fragmentar (fig. 14/5). În fața cuptorului, pe podea, s-a găsit un vas spart, respectiv un borcan lucrat cu mîna, din

(1) Sergiu Haimovici, op. cit., p. 252.

pastă grosieră, avînd fundul gros, umerii conturați, gura aproape dreaptă (fig. 6/3; 7/4). Pe lîngă acest vas, în umplutura locuinței, s-au mai găsit doar cîteva mici fragmente ceramice, provenind tot din vase lucrate cu mîna.

Vasul borcan (fig. 6/3; 7/4) din L₂₆ aparține ceramicii de factură slavă arhaică, întîlnită atît în spațiul est-carpatic al României, ca de exemplu la Sipot-Succava¹, Botoșana², Bacău-Curtea domnească³, precum și în numeroase așezări din R. Moldova⁴ și Ucraina⁵. Vasul de la Davideni se apropie mai mult de vasele de tip Penkovka⁶.

După cum s-a mai spus, locuința L₂₆ suprapunea puțin, spre est, marginea de vest a locuinței L₂₅. Această suprapunere ne arată clar că L₂₆ este mai nouă decît locuința L₂₅. Cum L₂₅ se adîncea mai mult, față de L₂₆, trebuie să admitem că în momentul construirii locuinței L₂₆, groapa locuinței L₂₅ era deja astupată pînă la nivelul de călcare. Dacă admitem că locuința L₂₅ a fost distrusă, probabil prin incendiere, avînd în vedere inventarul ceramic foarte bogat, precum și resturile de cărbuni și cenușă, înainte de mijlocul sec. al VI-lea, cum pare a indica și analiza materialului ceramic, locuința L₂₆ nu a fost construită înainte de jumătatea veacului amintit. Avînd în vedere tipul de vas slav întîlnit în această locuință, destul de arhaic pentru regiunile noastre, considerăm că locuința L₂₆ a fost amenajată cel mai devreme în primele decenii ale celei de-a doua jumătăți a sec. al VI-lea. Dacă L₂₅, prin inventarul său, este sigur locuință autohtonă, L₂₆ poate fi pusă pe seama slavilor. Datarea locuinței L₂₆ în primele decenii ale celei de-a doua jumătăți a sec. al VI-lea ar fi o dovadă a așezării slavilor încă din acea epocă în regiunea centrală a Moldovei, respectiv la limita estică a regiunii subcarpatice.

Locuința nr. 27 (fig. 3/2; 4) surprinsă parțial în 1986, în S XLVII, a fost dezvelită în 1987 prin deschiderea unei case, pe laturile de nord și sud ale secțiunii, între metrii 24,50 și 30,50 (fig. 4). Locuința L₂₇ este de tipul celor cu podeaua mai mult adîncită în pămînt, un bordeci de dimensiuni mari. S-au putut constata două faze de construcție, respectiv faza construcției inițiale și o refacere și redimensionare a locuinței.

Inițial, locuința a avut suprafața de dimensiuni mari, cu laturile de cca. 4,25x4,25 m. Pe mijlocul laturii de nord, care era ușor rotunjită, a fost un cuptor

- (1) Mircea D. Matei, *SCIV*, X, 1959, 2, p. 412; Dan Gh. Teodor, *Balcanico-Slavica*, 1972, 1, p. 31, fig. 2/1, 3, 9.
- (2) Dan Gh. Teodor, *Civilizația romanică de la est de Carpați în secolele V-VII e.n. Așezarea de la Botoșana-Suceava*, Ed. Academiei, București, 1984, p. 59; fig. 40/1; 43/1, 7-8.
- (3) Ioan Mitrea și Al. Artimon, în *Carpica*, IV, 1971, fig. 11/4; 15/5; 19/3.
- (4) I. A. Rafalovici, *Slavinae VI-IX vv, v Moldavii*, Chișinău, 1972, p. 135-137, fig. 23/1-2, 4, 9; p. 149-150.
- (5) V. P. Petrov, *MIA*, 108, 1963, p. 16-36; I. P. Rusanova, *MIA*, 176, 1974, p. 93-96.
- (6) O. M. Prihodniuc, în *Etnoculturalnaia carta teritoriei Ucrainskoi SSR v tîs. n. e.*, Kiev, 1985, p. 89, fig. 16/11.

de piatră, notat de noi C₁ (fig. 4). După un oarecare timp de folosire, probabil o generație, locuința a fost refăcută, modificările esențiale constând în restrângerea suprafeței locuibile, la cca. 3,35x4,00 m, adâncimea podelei cu încă 0,25 m, susținerea pereților și acoperișului pe furci groase și mult îngropate în pământ (fig. 4 – profilul). În această a doua fază, de folosire a locuinței, a fost amenajat un nou cuptor, notat de noi C₂. Este probabil ca furcile de susținere a pereților și acoperișului, de pe laturile de est și vest să fi existat și în prima fază de folosire a locuinței¹. În schimb furca de pe mijlocul laturii de nord a fost fixată sigur în faza a doua, deoarece era situată exact în dreptul gurii cuptorului C₁, ceea ce ar fi fost incompatibil în timpul folosirii acestui cuptor.

Prin adâncirea podelei, în faza a doua de folosire a locuinței, și retragerea cu cca. 1 m spre sud a peretelui nordic, suprafața din prima fază, abandonată, pe care se află și cuptorul C₁, ne apare acum, la cercetare, ca o laviță. Fără îndoială, este posibil ca această laviță să fi fost chiar folosită în faza a doua de existență a locuinței, dar nu excludem nici posibilitatea ca această suprafață să fi rămas în afara perimetrului locuibil.

Atât în prima cât și în a doua fază de folosire a locuinței, intrarea se făcea pe trepte situate pe mijlocul laturii de vest (fig. 3/2; 4). Desigur ultima treaptă de jos, de la -0,87 m, nu exista în prima fază de folosire a locuinței. Această treaptă s-a realizat, prin cruțare, după adâncirea podelei, deci în a doua fază de construcție și folosire. Pereții și acoperișul erau susținuți de furcile ale căror gropi au fost surprinse. În cazul în care în prima fază nu au existat aceste furci, ceea ce pare puțin probabil, atunci pereții și acoperișul erau susținuți pe furci înfipte în afara perimetrului locuinței, în pământul depus pe margine, rezultat din săparea gropii, sau pe tălpi de lemn. În a doua fază de construcție și folosire a locuinței, pereții și acoperișul erau susținuți sigur pe furci groase, cu diametrul de cca. 0,25-0,35 m. Acoperișul era în două pante, cu scurgerea apei spre nord și sud, realizat din materiale ușoare, probabil păioase (stuf din apropiere și alte resturi vegetale; totul fixat pe un schelet din lemn).

Cuptorul C₁ (fig. 4), din prima fază, construit din bolovani de râu, era de mici dimensiuni. Pereții delimitau o vatră ovoidală, rotunjită în spate, ușor albiată în pământ. Sub crusta albă de cca. 3,5 cm pământul era ars la roșu pe o adâncime de cca. 4,3 cm.

Cuptorul C₂ (fig. 4), din faza a doua de construcție și folosire a locuinței I₂, era de dimensiuni mai mari, fiind realizat din bolovani de râu și conglomerate cu prundiș. Pereții delimitau o vatră ușor ovoidală, mai îngustă spre gura cuptorului și mai mare și rotunjită în spate. La bază grosimea pereților era mare. Cuptorul nr. 2, ca și cuptorul nr. 1, a avut boltă din bolovani. Și vatra cuptorului C₂ era

(1) Până în zilele noastre, la refacerea unei locuințe cu pereți din birne fixate pe furci acestea sînt pîstrate. Uneori însă, cînd furcile nu sînt rezistente, fiind din esență de lemn moale, sînt înlocuite. Furcile noi sînt, de regulă, fixate în pîntecile celor existente.

ușor alveolată în podeaua locuinței, care spre colțul de nord era mai ridicată decât restul podelei. Sub crusta albicioasă a vetrei de 1,5 cm urma un strat de pământ ars la roșu de cca. 3,5 cm. La gura cuptorului C₂ și între pietrele răvășite s-au găsit cărbuni și multă cenușă.

Inventarul locuinței L₂₇ este relativ bogat și variat. Pe lângă resturile osteologice faunistice¹, menționăm ceramica lucrată cu mâna și la roată, precum și câteva obiecte. Pentru cronologia și respectiv precizarea etapelor de folosire a locuinței sînt importante fragmentele ceramice aflate între pietrele celor două cuptoare. Astfel între pietrele prăbușite din C₁ s-au găsit fragmente ceramice lucrate la roată, din pastă nisipoasă, aspră, de culoare cărămizie, ornamentate (fig. 10/4, 5), provenind din vase de tipul celor caracteristice etapei de început a așezării de la Davideni, etapă încadrată între sfîrșitul secolului al VI-lea c.n.² Și între pietrele prăbușite din C₂ s-au găsit câteva fragmente ceramice lucrate la roată, din categoria specifică primului nivel de locuire (fig. 13/2, 5) dar în zona acestui cuptor numeroase au fost fragmentele ceramice lucrate cu mâna, provenind din vase borcan (fig. 10/2, 3; 12/2-4, 11; 13/27), sau tipsii (fig. 10/1; 12/12; 13/11-13), care pot fi atribuite larg secolelor VI-VII.

În umplutura locuinței L₂₇ s-au găsit numeroase fragmente ceramice din vase borcan și tipsii lucrate cu mâna, dar și din vase borcan lucrate la roată. În ansamblu în L₂₇ s-au găsit fragmente din cel puțin 12 vase borcan lucrate cu mâna, din pastă grosieră (fig. 9/1, 3, 6). Sînt borcane care au fundul mai mult sau mai puțin îngroșat (fig. 12/11), buza deseori răsfrîntă (fig. 10/2; 12/2, 3), dreaptă (fig. 12/4) sau chiar trasă ușor în interior (fig. 13/8). Fragmentele de tipsic provin din patru exemplare, de diferite mărimi, avînd fundul uncori mai gros, altcori mai subțire, marginile aproape drepte sau răsfrînte, evazate (fig. 12/12; 13/11-13). Reține atenția un exemplar de mici dimensiuni, cu diametrul de 115 mm, avînd fundul relativ subțire, marginea scundă și dreaptă în exterior, ornamentat cu un motiv incizat înainte de ardere, constînd din 12 raze dispuse aproximativ uniform pe suprafața circulară a tipsicii (fig. 9/5; 10/1). Decorul de pe această tipsic, descoperită între pietrele prăbușite din C₂, poate fi pus în legătură cu semnele de origine magică simbolizînd puterea soarelui. Asemenea semne cu semnificație magică³, avînd diferite forme și fiind realizate însă în relief, sînt întîlnite frecvent pe ceramica din epoca feudală timpurie⁴.

În locuința L₂₇ s-au găsit și câteva fragmente ceramice care provin din cel puțin patru vase borcan lucrate la roată, din pastă bună, nisipoasă de culoare cărămizie,

(1) Vezi Sergiu Haimovici, în articolul următor.

(2) Ioan Mitrea, op. cit., în *MemAntiq*, VI-VIII, p. 88-89.

(3) Maria Comșa, *SCIV*, XII, 2, 1961, p. 291-297.

(4) Gh. Ștefan, I. Barnea, Maria Comșa, Eugen Comșa, *Dinogetia*, I, Ed. Academiei, București, 1967, p. 206; Maria Comșa, *Cultura materială veche românească. Așezările din secolele VIII-X de la Bucov-Ploiești*, Ed. Academiei, București, 1978, p. 94-97.

ornamentate cu nervuri și caneluri incizate (fig. 9/2; 10/4, 6; 12/6; 13/2, 5).

Din totalul ceramicii descoperite în L27, 80% aparține categoriei lucrate cu mîna, iar 20% categoriei lucrate la roată.

În umplutura locuinței s-au găsit și cîteva obiecte din os și din fier. Astfel, în colțul de est al locuinței, în umplutură, s-au găsit mai multe fragmente dintr-un pieptene din os cu dinți bilaterali. Plăselele erau prinse cu nituri din fier (fig. 14/1). Este al doilea pieptene din os, cu dinți bilaterali, descoperit în așezarea de la Davideni, după exemplarul, deosebit de interesant, găsit în 1974¹.

Analiza inventarului aflat în L27 ne ajută la încadrarea cronologică a acestei locuințe. Astfel, fragmentele ceramice din vase borcan lucrate la roată, din pastă nisipoasă, aspră, decorate cu striuri și nervuri, aflate între pietrele prăbușite din cuptorul C₁, sprijină datarea primei faze de construcție și respectiv de folosire a locuinței între sfîrșitul sec. al V-lea și primele decenii ale sec. al VI-lea. Unele vase borcan și tipsii, prin caracteristicile lor intrinseci, permit datarea fazei a doua a locuinței L27 în primele decenii ale celei de-a doua jumătăți a sec. al VI-lea c.n., poate în momentul primelor contacte cu elementele de cultură materială slavă arhaică. Această apreciere are în vedere prezența unor fragmente ceramice care provin din vase borcan, lucrate cu mîna, care pot fi puse în legătură cu slavii.

În ansamblu însă locuința L27 aparține fazei vechi din așezarea de la Davideni, fază datată între sfîrșitul sec. al V-lea și mijlocul sec. al VI-lea c.n., sfîrșitul fazei vechi situîndu-se în momentul în care au loc, aici, primele contacte între cultura materială autohtonă, romanică și elementele de cultură vehiculate de grupurile de slavi, răsăriteni în spațiul est-carpatic al României.

Locuința nr. 28 (fig. 5/1) a fost descoperită în 1987 înspre capătul de est al secțiunii S LI, între metrii 3,50-9,00. Pentru dezvelirea integrală a suprafeței locuinței a fost deschisă o casetă pe laturile de nord și sud ale secțiunii.

Locuința L28 este de tipul celor cu podeaua puțin adîncită în pămînt, de formă rectangulară în plan orizontal, avînd colțurile mai mult sau mai puțin rotunjite. Suprafața locuinței este relativ mare, laturile fiind de cca. 5,25x3,60 m. Nu s-au găsit gropi de la stîlpii de susținere a pereților și acoperișului. Este posibil ca aceste furci să fi fost înfipte în afara perimetrului gropii, mai mult în pămîntul aruncat pe mal, urnele acestor stîlpi (furci) dispărînd prin aplatisarea pămîntului. Mai puțin probabilă mi se pare folosirea unor tîlpi de lemn pentru susținerea pereților și acoperișului. Avînd în vedere forma și dimensiunile suprafeței locuinței este de presupus că acoperișul a fost construit în două pante. Atît pereții cît și acoperișul a fost construit în două pante. Atît pereții cît și acoperișul au fost realizați din lemn, la pereți folosindu-se bîrne, probabil lutuite în interior, iar la acoperiș un cadru de lemn peste care se puneau păioase (stuf și alte resturi vegetale). Podeaua locuinței nu a fost lutuită, ci doar bătătorită. Pămîntul de umplutură din groapa locuinței era negru, cu mulți pigmenți de cărbuni, probabil

(1) Ioan Mitrea, op. cit., p. 80-81; fig. 18.

urmare a distrugerii locuinței prin incendiu.

În colțul de nord al locuinței se aflau resturile unui cuptor din bolovani de rîu și bulgări de conglomerate cu prundiș. Vatra cuptorului a fost amenajată pe un pat de pământ, ușor înălțat față de podca, cruțat la săpare (fig. 2/1, cf. profilul). În spate, spre latura de nord a locuinței, cuptorul era lipit de perete, dar între marginea de est a cuptorului și peretele locuinței era o distanță de cca. 0,40 m. La bază pereții cuptorului înconjurau o vatră de formă ovoidală, arsă la roșu pe o grosime ce varia între 1,5 și 3 cm.

În umplutura gropii locuinței, dar mai ales între pietrele prăbușite din bolta și pereții cuptorului, s-au găsit resturi faunistice, fragmente ceramice și câteva obiecte.

Ceramica descoperită în L28 aparține în marea sa majoritate categoriei lucrate cu mîna, din pastă grosieră. Predomină fragmentele provenite din vase borcan, de mărime mică și mijlocie, avînd fundurile groase sau uneori subțiri, gura și respectiv buza mai mult sau mai puțin răsfrîntă (fig. 9/4; 12/1, 5, 8; 13/3, 4, 10). Din fragmentele descoperite s-a întregit doar un singur vas borcan (fig. 13/1). Orientîndu-se după numărul de funduri, întregi s-au fragmentat, și fragmentele de gură, fragmentele descoperite provin din cel puțin 14 vase borcan. Prin caracteristicile lor intrinseci (pastă, profil, manieră de confecționare), aceste vase borcan aparțin în majoritate categoriei ceramice de tradiție și factură autohtonă. Tot cu mîna, din pastă grosieră, au fost confecționate și tigăile (tipsiile). S-au găsit fragmente din două tipsii, una cu fundul mai gros (fig. 12/10) iar alta cu fundul subțire și marginea puternic evazată. În umplutură s-au găsit și câteva fragmente ceramice care provin din vase lucrate la roată, din pastă bună, nisipoasă, de culoare cărămizie în interior și cenușie în exterior. Aceste fragmente provin din două vase borcan. În ansamblu ceramica din L28, aparține în proporție de 88% categoriei lucrate cu mîna și doar 12% aparține categoriei lucrate la roată.

În umplutură, la cca. 1 m de latura de vest, aproape de podca, s-a găsit un obiect din bronz, fragmentar. Este un fragment de brăjară, rotundă în secțiune, avînd capătul ușor lățit (fig. 14/6). Pe podca, lângă gura cuptorului s-a găsit o fusaiolă din lut, de formă bitronconică (fig. 14/7).

Inventarul aflat în L28, în primul rînd ceramica, prin caracteristicile sale intrinseci (compoziția pastei, forma vaselor, maniera de prelucrare etc.), asigură încadrarea acestei locuințe în a doua etapă din evoluția așezării de la Davideni, etapă care se situează în timp în a doua jumătate a secolului al VI-lea și începutul secolului al VII-lea e.n.

Locuința nr. 29 (fig. 5/2) dezvelită în 1987, în S.L.I., este tot de tipul celor cu podeaua adîncită în pământ, de mici dimensiuni, de formă pătrată în plan orizontal, avînd colțurile rotunjite și laturile de cca. 3,40x3,25 m. Nici la această locuință nu s-au găsit gropi care să indice folosirea unor furci pentru susținerea pereților și acoperișului. Probabil în acest caz furcile au fost fixate în afara perimetrului gropii bîrdciului, sau au fost folosiți pentru susținerea pereților tîlpici din lemn. Acoperișul a fost construit în două pînte, cu scurgerea spre vest și est. Intrarea

se făcea probabil pe latura de sud, opusă gurii instalației pentru foc.

Spre colțul de nord al locuinței, la oarecare distanță de pereți a fost amenajată o vatră simplă cu parament din bolovani. Vatra era ușor alveolată în podea. Pe suprafața vetrei era o crustă albicioasă de 2,5 cm sub care urma un strat de pământ ars roșu, gros de cca. 4 cm. Podeaua a fost finisată prin bătătorire. Nu s-au găsit resturi de lipitură.

În umplutura locuinței, conținând pământ negru, cărbuni, pietre dislocate de la instalația de încălzire, oase de animale, s-au găsit mai multe fragmente ceramice. Majoritatea sînt fragmente provenind din vase borcan, lucrate cu mîna, din pastă grosieră. Sînt vase borcan de dimensiuni mici și mijlocii, avînd fundurile descori îngroșate (fig. 13/7) și mai rar subțiri, gura, respectiv buza, mai mult sau mai puțin răsfrîntă. Din nefericire sînt vase neîntregibile. După numărul fundurilor de borcane, fragmentele descoperite provin din cel puțin 11 vase.

Din categoria ceramicii lucrate la roată s-au găsit doar două fragmente, din două vase diferite. Este vorba de un fund de vas borcan, lucrat din pastă nisipoasă, avînd coaste vizibile în interior și un fragment din corpul unui vas, prezentînd coaste pronunțate în interior. Procentual, categoria lucrată cu mîna reprezintă 85% iar categoria lucrată la roată doar 15% din totalul ceramicii descoperite în această locuință. Pe podeaua locuinței s-a găsit o fusajolă din lut, plată, circulară (fig. 14/8).

Inventarul ceramic aflat în L29, prin caracteristicile sale intrinseci, permite încadrarea acestui bordei în etapa a doua a așezării de la Davideni, respectiv în a doua jumătate a secolului al VI-lea și începutul secolului al VII-lea.

Rezultatele cercetărilor arheologice efectuate la Davideni, în anii 1986-1987, oferă importante date noi, care completează informațiile documentare anterioare privind așezarea, de aici, din secolele V-VII. Astfel, observații interesante s-au făcut în legătură cu sistemul de realizare a locuințelor, existența unor faze de construcție, respectiv refacerea unor locuințe (L27). Au fost aduse unele noi clarificări, și respectiv argumente, în privința etapelor de locuire ale așezării încadrate larg în secolele V-VII. În privința cronologiei acestei așezări, și în general a culturii din secolele V-VII, deosebit de importantă este știința stratigrafică surprinsă în 1986, respectiv suprapunerea parțială a două locuințe, cu inventar caracteristic, prima situație de acest fel de la Davideni. S-au făcut noi observații asupra inventarului în complexele de locuire.

În ansamblul lor noile descoperiri arheologice de la Davideni se încadrează organic în cultura specifică spațiului est-carpatic al României, și pe un plan mai larg întregului teritoriu carpațo-dunăreano-pontic, din secolele V-VII. Astfel locuințe de tipul celor descoperite la Davideni, în anii 1986-1987, construite din birne fixate pe furci de lemn, cu acoperișul în două pante, avînd podeaua adîncită mai mult sau mai puțin față de nivelul de călcare, respectiv de construcție, cu instalații de foc constînd din cuptoare din pietre și mai rar vetre simple, cu gardină din bolovani, sînt cunoscute prin cercetările din așezările de la

Botoșana¹, Bacău², Izvoare-Bahna³, Dodești⁴, Ștefan cel Mare⁵, încadrate larg în secolele V-VII⁶. Și cuptoarele din pietre, cum sînt cele din L25, L26, L27 și L28 își găsesc analogii în descoperirile de la Botoșana⁷ sau Ștefan cel Mare⁸.

Ceramica lucrată la roată sau cu mîna, se încadrează în tipurile deja cunoscute în spațiul est-carpatic în secolele V-VII⁹. În mod deosebit se cuvine remarcată importanța vaselor lucrate la roată, descoperite în L25 (fig. 6/1, 2; 7/1, 3; 8/1-5), care asigură datarea începuturilor așezării de la Davideni în ultimele decenii ale secolului al V-lea e.n. Fragmente provenind din vase lucrate la roată, de tipul celor din L25, s-au găsit și în L27 (fig. 10/4, 6; 12/6). Dacă ceramica lucrată cu mîna, prin atributele sale intrinseci (compoziția pastei, tehnica de modelare, forma vaselor, ornamente) aparține în marea sa majoritate fondului autohton, și în săpăturile din 1986-1987 s-a găsit o categorie ceramică ce poate fi pusă în legătură cu ceramica slavă arhaică. Este vorba de vase borcan, confecționate din pastă grosieră, cu fundurile îngroșate, avînd gura aproape dreaptă sau chiar trasă ușor în interior, cum este, de exemplu, vasul din L26 (fig. 6/3; 7/4). O asemenea categorie ceramică s-a întîlnit în mai multe așezări din spațiul est-carpatic al României, între care amintim pe cele de la Suceava-Șipot¹⁰, Botoșana¹¹, Dodești¹², Bacău¹³, Ștefan cel Mare¹⁴, Borniș-Neamț¹⁵ etc. Această categorie ceramică își are analogii în descoperirile din Ucraina¹⁶ și Republica Moldova-

- (1) Dan Gh. Teodor, op. cit., p. 22-44.
- (2) Ioan Mitrea și Al. Artimon, *Carpica*, VI, 1971, p. 233-239.
- (3) Ioan Mitrea, *Carpica*, X, 1978, p. 206-209.
- (4) Dan Gh. Teodor, *Continuitatea populației autohtone la est de Carpați. Așezările din sec. VI-XI de la Dodești-Vaslui*, Ed. Junimea, Iași, 1984, p. 22-26.
- (5) Ioan Mitrea, C. Eminovici și V. Momanu, *Carpica*, XVIII-XIX, (1986-1987), 1987, p. 220-227.
- (6) Dan Gh. Teodor, *Teritoriul est-carpatic în veacurile V-XI e.n.*, Ed. Junimea, Iași, 1978, p. 14-16; Ioan Mitrea, *Carpica*, XII, 1980, p. 64-69.
- (7) Dan Gh. Teodor, *Civilizația romanică...*, p. 47-48.
- (8) Ioan Mitrea, C. Eminovici și V. Momanu, op.cit., p. 220-227.
- (9) D.Gh. Teodor, *Teritoriul est-carpatic...*, p. 27-49; I. Mitrea, *Carpica*, XII, p. 76-82.
- (10) Mircea D. Matei, *SCIV*, X, 1959, 2, p. 412; Dan Gh. Teodor, *Balcano-Slavica*, 1972, 1, p. 31, fig. 2/1, 3, 9.
- (11) Dan Gh. Teodor, *Civilizația romanică...*, p. 59, 71.
- (12) Idem, *Continuitatea populației autohtone...*, p. 41-46.
- (13) Ioan Mitrea și Al. Artimon, op. cit., p. 244.
- (14) Ioan Mitrea, C. Eminovici și V. Momanu, op. cit., p. 230.
- (15) Dan Gh. Teodor, *Novie dannie o slavianah v Carpato-dunaischich oblastiah v VI-VII vv. n. e.*, în *Interaktionen der Mitteleuropäischen Slawen und anderen ethnika im 6-10 Jahrhundert*, Nitra, 1984, p. 263, fig. 2/3, 4.
- (16) I. P. Rusanova, *Slavianskie drevnosti VI-VII vv. Cultura prajskogo tipa*, Moscova, 1976, p. 12-55; O. M. Prihodniuk, *Arheologičeski pamiatki serednogo pridniprovia VI-IX st. n. e.*, Kiev, 1980, p. 35-54; V. D. Baran, în *Ėtnoculturaia carta territorii Ukraïnskoï SSR*, Kiev, 1985, p. 76-85.

nească¹, unde este pusă pe seama slavilor. Prezența acestei categorii ceramice în așezarea de la Davideni, în nivelul înfrânt al așezării, respectiv cel datat în a doua jumătate a secolului al VI-lea și începutul secolului al VII-lea, dovedește că unele grupuri mici de slavi, desprinși din "fracțiunile de triburi slave"² ce coborau pe Valea Siretului spre Dunărea de Jos, au pătruns și în Valea Moldovei, sedentarizându-se în sînul unor comunități autohtone. Noile descoperiri arheologice de la Davideni întăresc convingerea că pătrunderea slavilor nu a fost violentă³, aceștia nu au dislocat pe autohtoni, dovadă că viața continuă în aceeași vatră de sat vreme de încă cel puțin jumătate de secol.

Descoperirile din anii 1986-1987 întregesc imaginea asupra așezării, de la Davideni, din secolele V-VII. Pînă acum s-au descoperit 29 de locuințe, așezarea de aici fiind a doua ca mărime, din cele cercetate pînă acum, în spațiul est-carpatic al României, după importanta așezare de la Botoșana-Succava⁴. Analiza ansamblului materialelor descoperite în această așezare dovedește că aici a trăit o comunitate autohtonă, romanică, alături de care la un moment dat, moment situat în a doua jumătate a secolului al VI-lea, s-au stabilit și mici grupuri de slavi. Slavii nu au determinat schimbări esențiale în structurile etno-culturale ale comunității de aici, imprimînd doar o anumită coloratură specifică culturii materiale. Grupurile de slavi pătrunse în cadrul comunității autohtone s-au sedentarizat, au conviețuit cu autohtonii, de care în cele din urmă vor fi asimilați.

Începuturile așezării pot fi situate în ultimele decenii ale secolului al V-lea, iar sfîrșitul pe la jumătatea secolului al VII-lea, cînd locuitorii de aici s-au mutat într-un alt loc de pe Valea Moldovei, în aceeași microregiune. Probabil această strămutare s-a făcut treptat, determinată în primul rînd de motive economice, respectiv nevoia unei noi vetre de sat cu pămînturi mai fertile.

Locuitorii așezării de la Davideni, din secolele V-VII, se ocupau cu agricultura⁵, creșterea vitelor⁶, vînatul, pescuitul și practicarea a numeroase meșteșuguri, de la tors și țesut, la prelucrarea pieilor, ceramicii, a lemnului, a osului, pînă la cele mai complicate legate de extragerea și reducerea minereului de fier, sau realizarea unor obiecte din metal (bronz și fier), prin turnare sau forjare. Așa cum evidențiază inventarul descoperit, dovezile privind practicarea agriculturii, creșterea animalelor, mai ales a unor specii incompatibile cu nomadismul, dovezile privind extragerea și prelucrarea fierului, la Davideni a trăit în secolele V-VII o comunitate autohtonă stabilă.

(1) I. A. Rafalovici, *Slavinac VI-IX vv. v Moldaviei*, Chișinău, 1972, p. 135-137, 149-150.

(2) I. Nestor, în *Istoria poporului român*, București, 1970, p. 104.

(3) I. Mitrea, *Carpica*, XXI, p. 116-117.

(4) Dan Gh. Teodor, *Civilizația romanică...*, p. 9 și urm.

(5) I. Mitrea, *MezAntiq. VI-VIII*, (1974-1976), 1981, p. 89.

(6) Sergiu Haimaneci, *Carpice. XVIII-XIX*, (1986-1987), 1987, p. 251-252, 257-260.

Caracteristicile culturii materiale și spirituale (avem în vedere dovezile privind pătrunderea creștinismului în rîndurile acestei comunități)¹, ne arată că este vorba de o comunitate autohtonă romanică, organizată într-o obște sătească.

Ansamblul descoperirilor de la Davideni își găsește analogii nu numai în spațiul est-carpatic al României², ci și în descoperirile din celelalte regiuni ale spațiului carpato-dunăreano-pontic, respectiv în complexe autohtone romani-ce de tip Ipotești-Ciurel-Cîndești³ de la sud de Carpați și de tip Bratei⁴ din Transilvania, date în secolele V-VII. Toate aceste realități arheologice evi-dențiază o civilizație unitară și originală⁵, de tradiție autohtonă, dar puternic influențată de civilizația romană tîrzie și respectiv de civilizația bizantină⁶. Bogata documentație arheologică specifică întregului spațiu carpato-dunăreano-pontic, din secolele V-VII, permite să conturăm principalele structuri socio-economice și culturale ce caracterizează comunitățile autohtone, din spa-țiul și timpul amintit. Aceste structuri evidențiază un adevărat model cultural⁷, autohton și romanic în secolele V-VII, model cultural ce a stat la baza civilizației vechi românești care se afirmă din secolele VII-VIII înainte. Continuitatea de cultură materială și spirituală, dovedită pentru întregul spațiu carpato-dună-reano-pontic, pune în evidență continuitatea de viață umană, continuitatea comunităților autohtone, aflate într-un continuu proces de restructurare în con-dițiile mileniului I e.n., jalonînd, în fond, procesul devenirii noastre istorice, al etnogenezei noastre, respectiv evoluția de la geto-daci la daco-romani și apoi de la daco-romani la români.

NOUVELLES DÉCOUVERTES ARCHÉOLOGIQUES DANS L'ÉTABLISSEMENT DES Ve – VIIe SIÈCLES DE DAVIDENI – NEAMȚ

Résumé

Dans l'établissement de Davideni, dép.de Neamț, on a effectué des fouilles archéo-

- (1) I. Mitrea, op. cit., p. 85-87.
- (2) Dan Gh. Teodor, *Teritoriul est-carpatic...*, p. 24-44; idem, *Civilizația romanică...*, p. 9 și urm.; I. Mitrea, *Carpica*, XII, p. 61-81.
- (3) V. Teodorescu, *SCIV*, 15, 1964, 4, p. 485-489; Suzana Dolinescu-Ferche, M. Constantiniu, *Dacia*, N.S., XXV, 1981, p. 289-329; Suzana Dolinescu-Ferche, *Dacia*, N.S., XXVIII, 1984, 1-2, p. 117-147.
- (4) I. Nestor, *Revue Roumaine d' Histoire*, 3, 1964, p. 399-401; Eugenia Zaharia, *Dacia*, N.S., XV, 1971, p. 269-283.
- (5) Dan Gh. Teodor, *Civilizația romanică...*, p. 70.
- (6) Idem, *Romanitatea carpato-dunăreană și Bizanțul în veacurile V-XI e.n.*, Ed. Junimea, Iași, 1981, p. 15-17.
- (7) I. Mitrea, C. Eminovici și V. Momanu, op. cit., p. 232.

locale dans une première étape pendant les années 1970-1979. Les recherches ont été reprises à partir de 1986. Par les recherches des années 1986-1987, on a aussi découvert cinq habitations au plancher faiblement creusé dans le sol (fig. 2; 3; 4; 5), ayant un inventaire relativement riche qui consiste surtout en céramique faite au tour (fig. 6/1, 2; 7/1, 3; 8/1-5; 9/2; 10/4, 6; 11/1-3, 5, 6, 8; 12/6; 13/2, 5) et céramique façonnée à la main (fig. 6/3, 4; 7/2, 4; 8/6, 7; 9/1, 3-7; 10/1-3, 5; 11/4, 7; 12/1-4; 7-12; 13/1, 3, 4, 6-13). Il faut mentionner aussi quelques objets en os, métal et argile (fig. 14/1-8).

L'analyse du type d'habitation, de l'inventaire découvert, indique l'appartenance de ces complexes à l'établissement des Ve-VIIe siècles. Jusqu'à présent, à Davideni on a découvert 29 habitations. L'ensemble de l'inventaire découvert (habitations, installations pour feu, céramique et divers objets en os, argile et métal) prouve que la population qui y vivait était une population stable qui pratiquait l'agriculture, l'élevage, la chasse, la pêche, de nombreux métiers (l'usage de l'os, de la pierre et du bois, le filage, le tissage, la production de la céramique, l'usage des métaux).

Quelques vestiges, surtout une certaine espèce de céramique faite à la main, indiquent la pénétration de quelques groupes de slaves dans la deuxième moitié du VIe siècle, qui ont cohabité avec les autochtones dans le même établissement. Les petits groupes de slaves ont été assimilés graduellement dans la masse de la population locale.

Les caractéristiques de l'inventaire découvert et les preuves de l'adoption du christianisme prouvent que, pendant les Ve-VIIe siècles, à Davideni vivait une communauté autochtone romane, organisée dans une collectivité territoriale. Cette communauté rurale avait des structures économiques, sociales et culturelles spécifiques, ce qui met en évidence un véritable modèle culturel autochtone roman, à partir duquel allait se développer dans l'étape suivante l'ancienne civilisation roumaine.

Explication des figures

- Fig. 1. Secteur du plan général de l'établissement de Davideni, avec les fouilles des années 1986-1987. (Sections XLV-LI).
- Fig. 2. Davideni. Plan et profil stratigraphique des habitations no. 25 et 26. 1. sol végétal; 2. sol brun; 3. terre marron; 4. terre jaune; 5. remplissage; 6. âtre de four; 7. pierres; 8. fosses de pieux.
- Fig. 3. Davideni. Habitations no. 25 et 26 (1) et habitation no. 27(2).
- Fig. 4. Davideni. Plan et profil stratigraphique de l'habitation no. 27. 1. sol végétal; 2. sol brun; 3. terre marron; 4. terre jaune; 5. remplissage; 6. âtre de four; 7. pierres; 8. fosses de pieux; 9. pieux; 10. charbons et cendre.
- Fig. 5. Davideni. Plan et profil stratigraphique des habitations no. 28 et 29. 1. sol végétal; 2. sol brun; 3. terre marron; 4. terre jaune; 5. remplissage; 6. âtre; 7. pierres.
- Fig. 6. Céramique faite au tour (1, 2) et façonnée à la main (3, 4). 1, 2, 4, de l'habitation no. 25; 3, de l'habitation no. 26.
- Fig. 7. Céramique faite au tour (1,3) et façonnée à la main (2, 4). 1-3, de l'habitation no. 25; 4, de l'habitation no. 26.
- Fig. 8. Céramique faite au tour (1-5) et façonnée à la main (6, 7) de l'habitation no. 25.

- Fig. 9. Céramique faite au tour (2) et faconée à la main (1, 3-7). 1-3, 5-7, de l'habitation no. 27; 4, de l'habitation no. 28.
- Fig. 10. Céramique faite au tour (4, 6) et faconée à la main (1-3, 5). 1-4, 6, de l'habitation no. 27; 5, de l'habitation no. 25.
- Fig. 11. Céramique faite au tour (1-3, 5, 6, 8) et faconnée à la main (4, 7) de l'habitation no. 25.
- Fig. 12. Céramique faite au tour (6) et faconée à la main (1-5, 7-12). 1, 5, 8, 10, de l'habitation no. 28; 2-4, 6, 7, 9, 11, 12, de l'habitation no. 27.
- Fig. 13. Céramique faite au tour (2, 5) à la main (1, 3, 4, 6-13). 1, 3, 4, 6, 10, de l'habitation no. 28; 2, 5, 8, 11-13, de l'habitation no. 27; 7, 9, de l'habitation no. 29.
- Fig. 14. Objets en os (1-3), en métal (4-6) et argile (7-8). 1-4, de l'habitation no. 27; 5, de l'habitation no. 28; 8, de l'habitation no. 29.

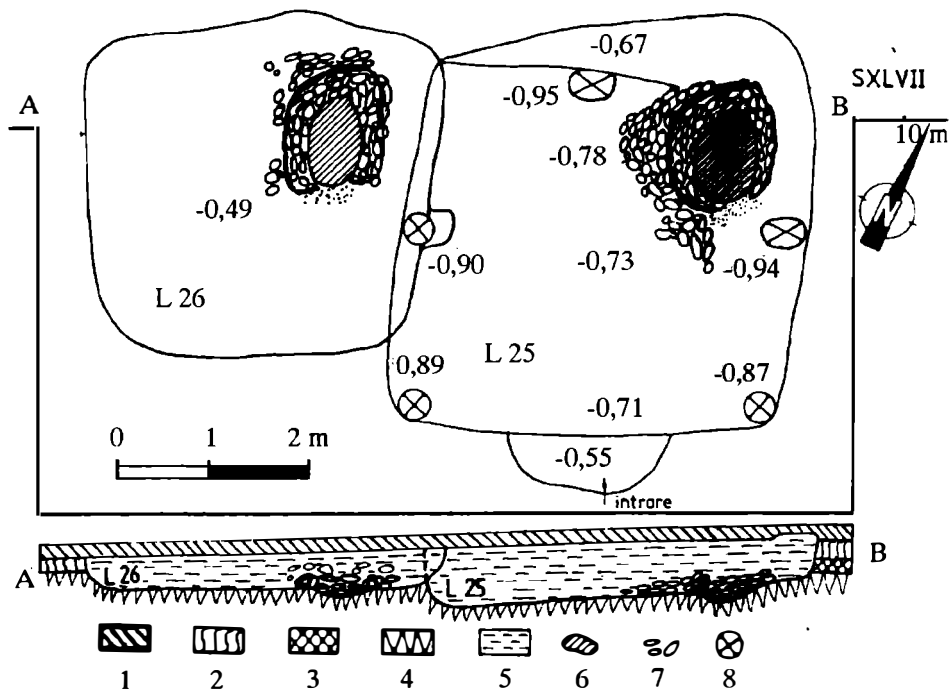
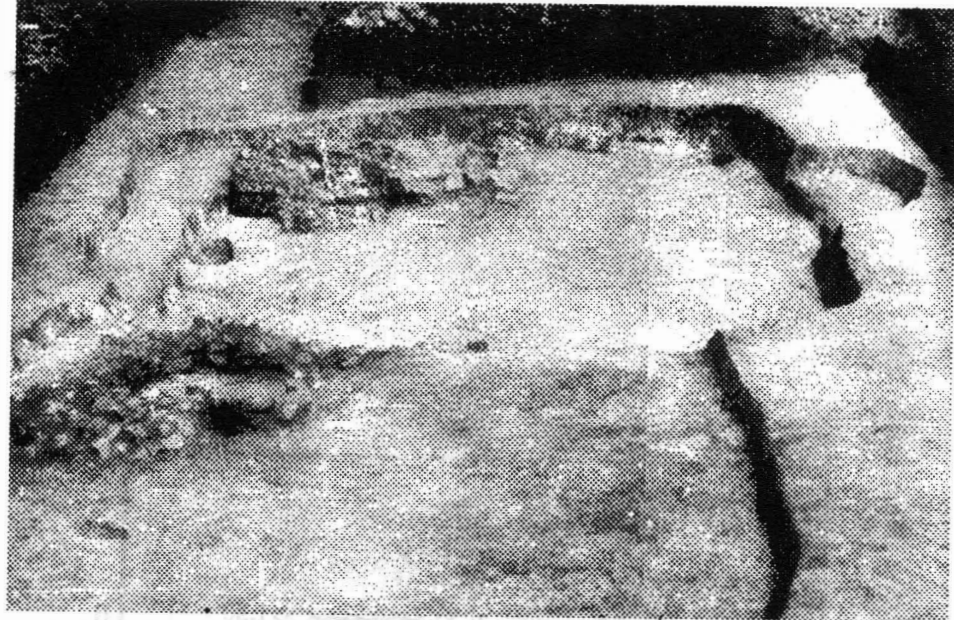
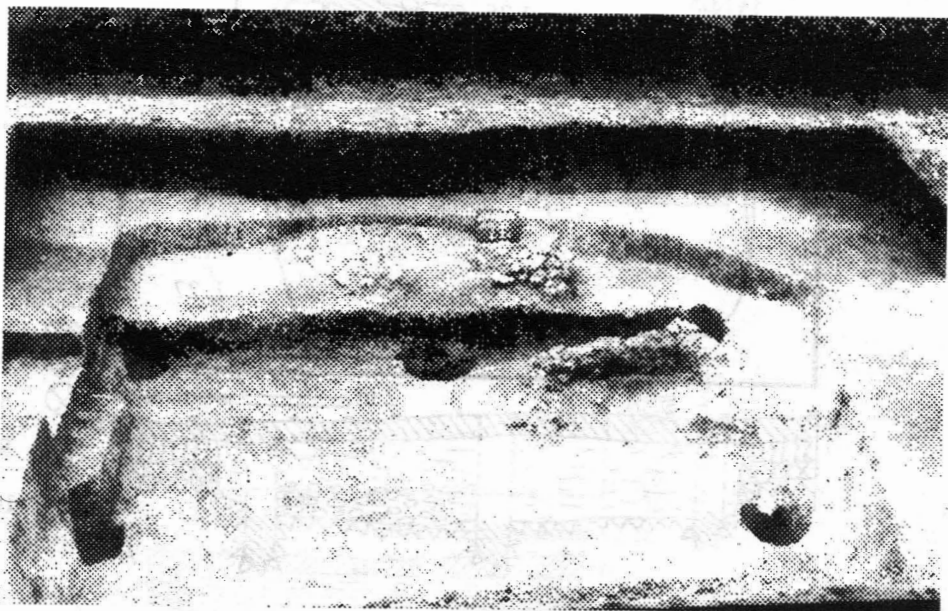

Fig. 2 Davideni. Planul și profilul locuințelor L25 și L26. 1 – sol vegetal; 2 – sol brun măzăros; 3 – pământ cafeniu; 4 – pământ galben; 5 – umplutură; 6 – vatră cuptor; 7 – pietre; 8 – gropi de furci.

1

2

Fig. 3 Davideni. Locuințele L25 și L26 (1) și locuința L27 (2).

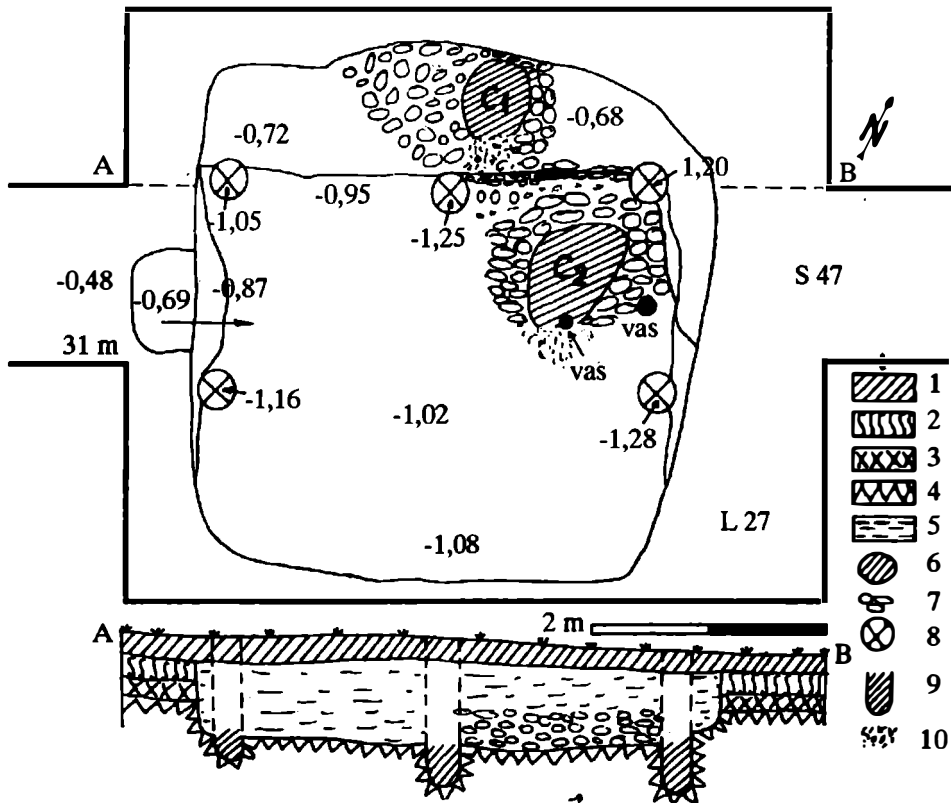

Fig. 4 Davideni. Planul și profilul locuinței L27. 1 – sol vegetal; 2 – sol brun măzăros; 3 – pământ cafeniu; 4 – pământ galben; 5 – umplutură; 6 – vatră cuptor; 7 – pietre; 8 – gropi de furci; 9 – furci; 10 – cărbuni și cenușă.

1

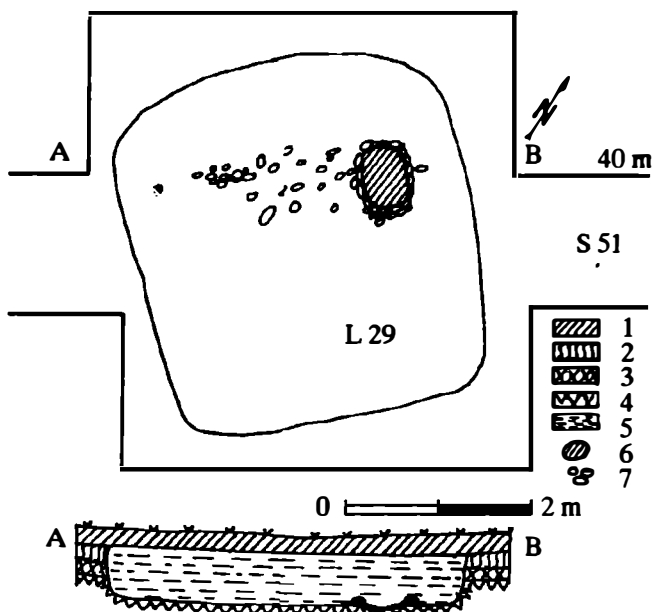
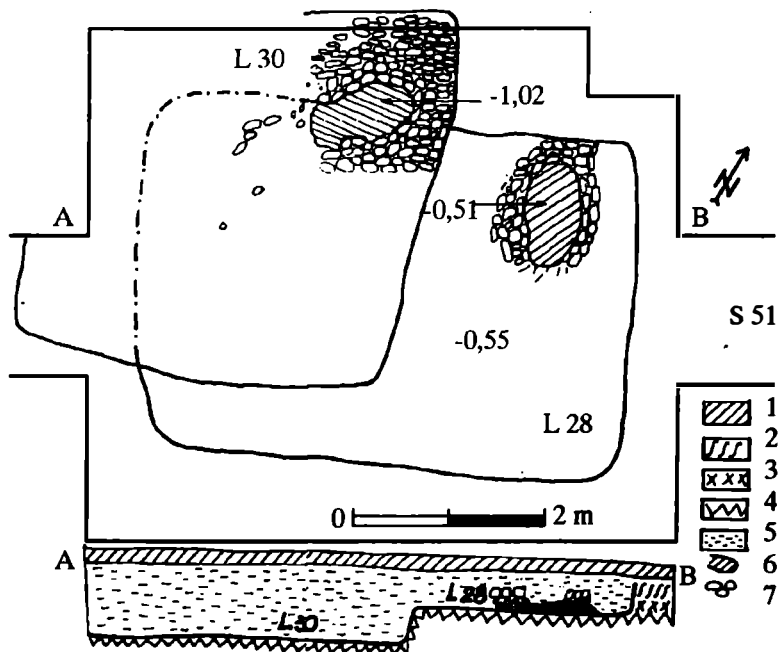

Fig. 5 Dăvideni. Planul și profilul locuințelor L28 și L29. 1 – sol vegetal; 2 – sol brun măzăros; 3 – pământ cafeniu; 4 – pământ galben; 5 – umplutură; 6 – vatră; 7 – pietre.

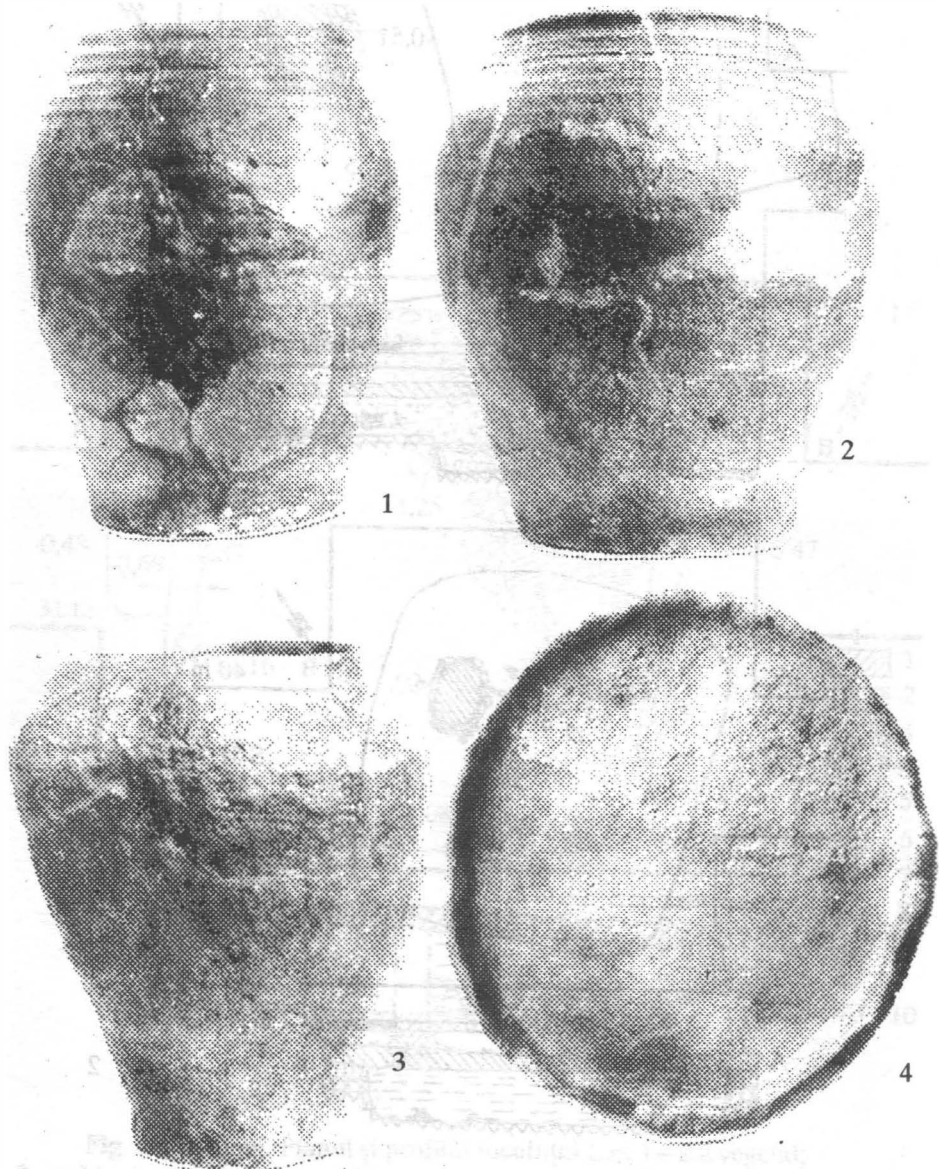

Fig. 6 Ceramică lucrată la roată (1, 2) și cu mîna (3, 4). 1, 2, 4 din L25; 3 din L26.

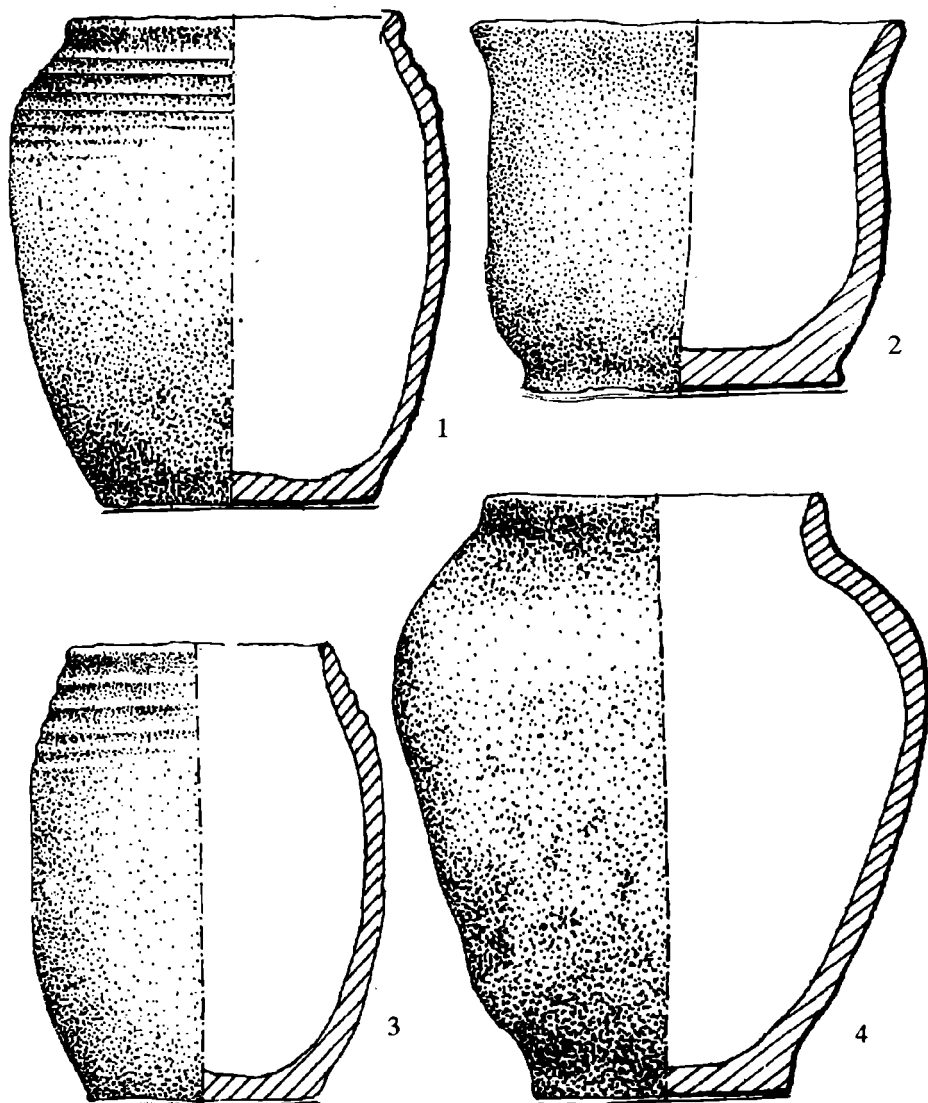

Fig. 7 Ceramică lucrată la roată (1, 3) și cu mîna (2, 4) din L₂₅; 4 din L₂₆.

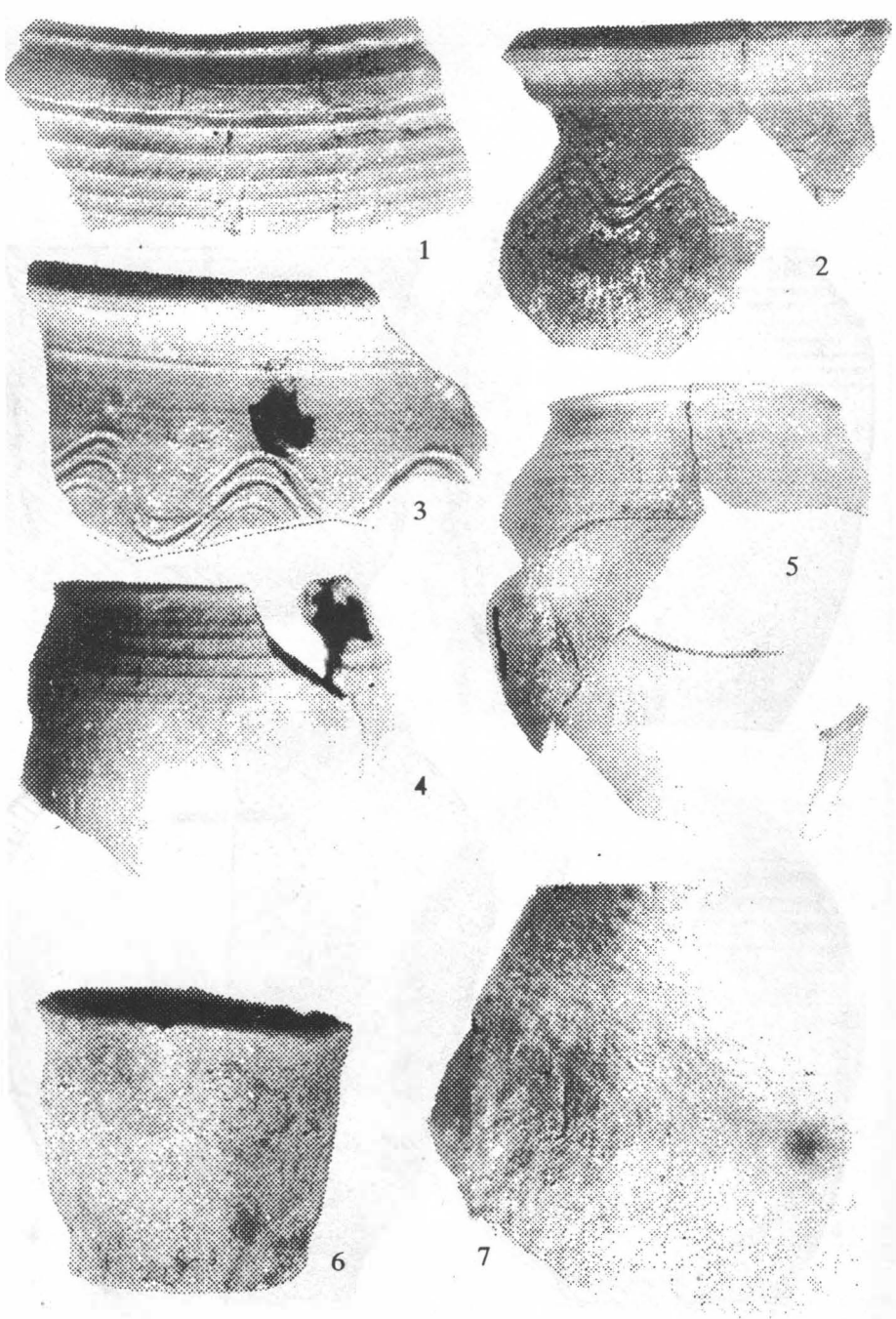

Fig. 8 Ceramică lucrată la roată (1-5) și cu mîna (6, 7) din L25.

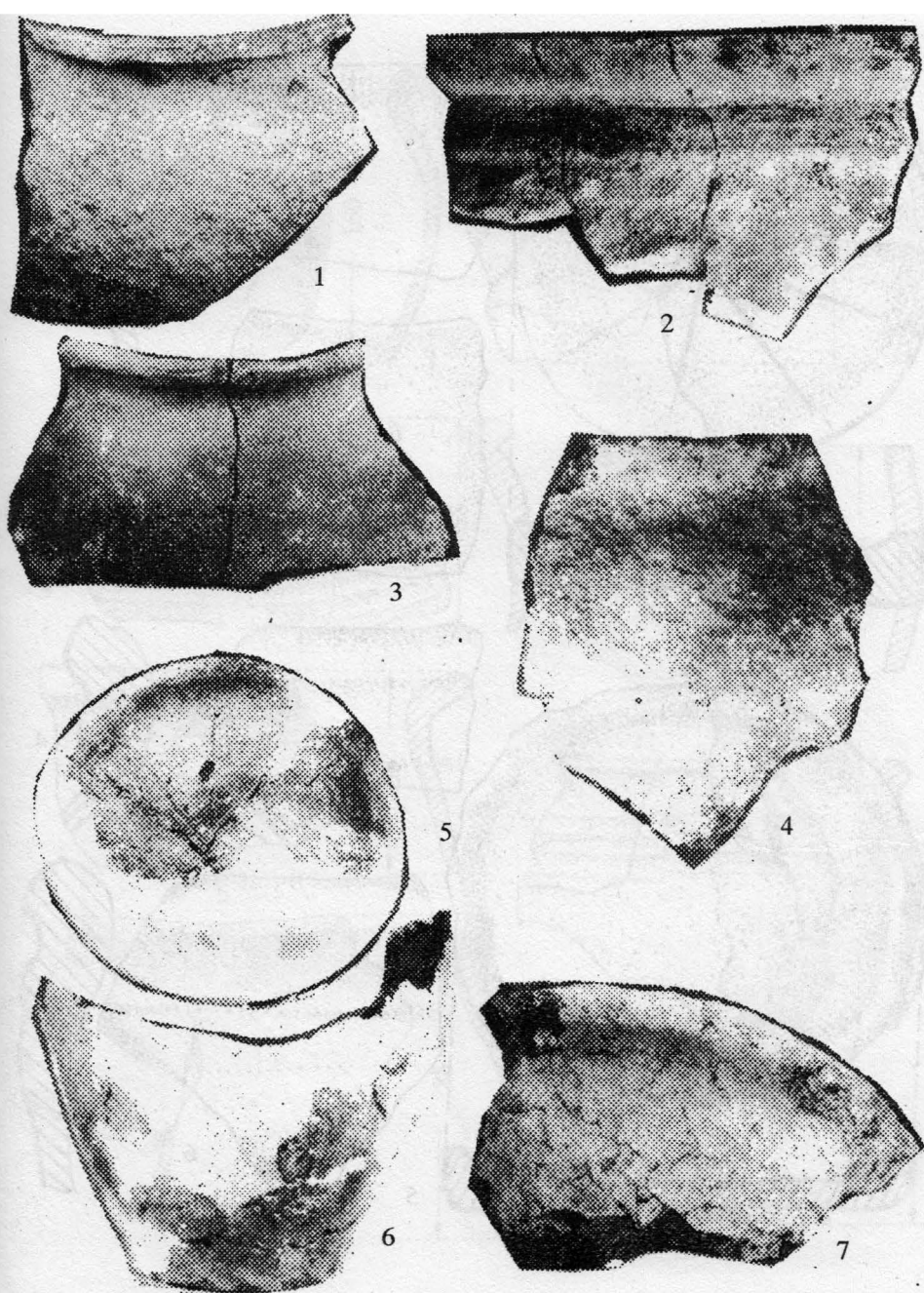

Fig. 9 Ceramică lucrată la roată (2) și cu mîna (1, 3-7). 1-3, 5-7 din L27; 4 din L28.

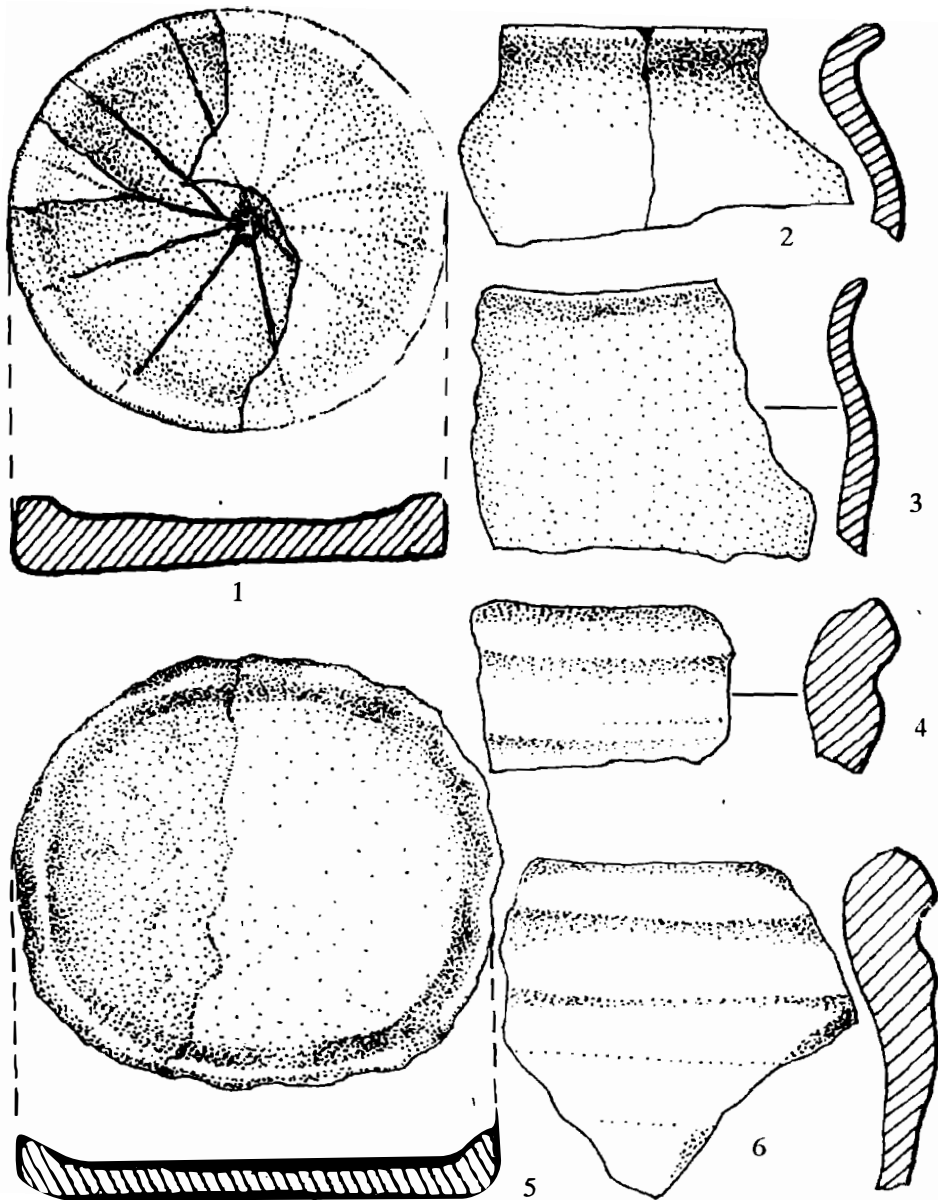

Fig. 10 Ceramică lucrată la roată (4, 6) și cu mîna (1-3, 5).
1-4, 6 din L27; 5 din L25.

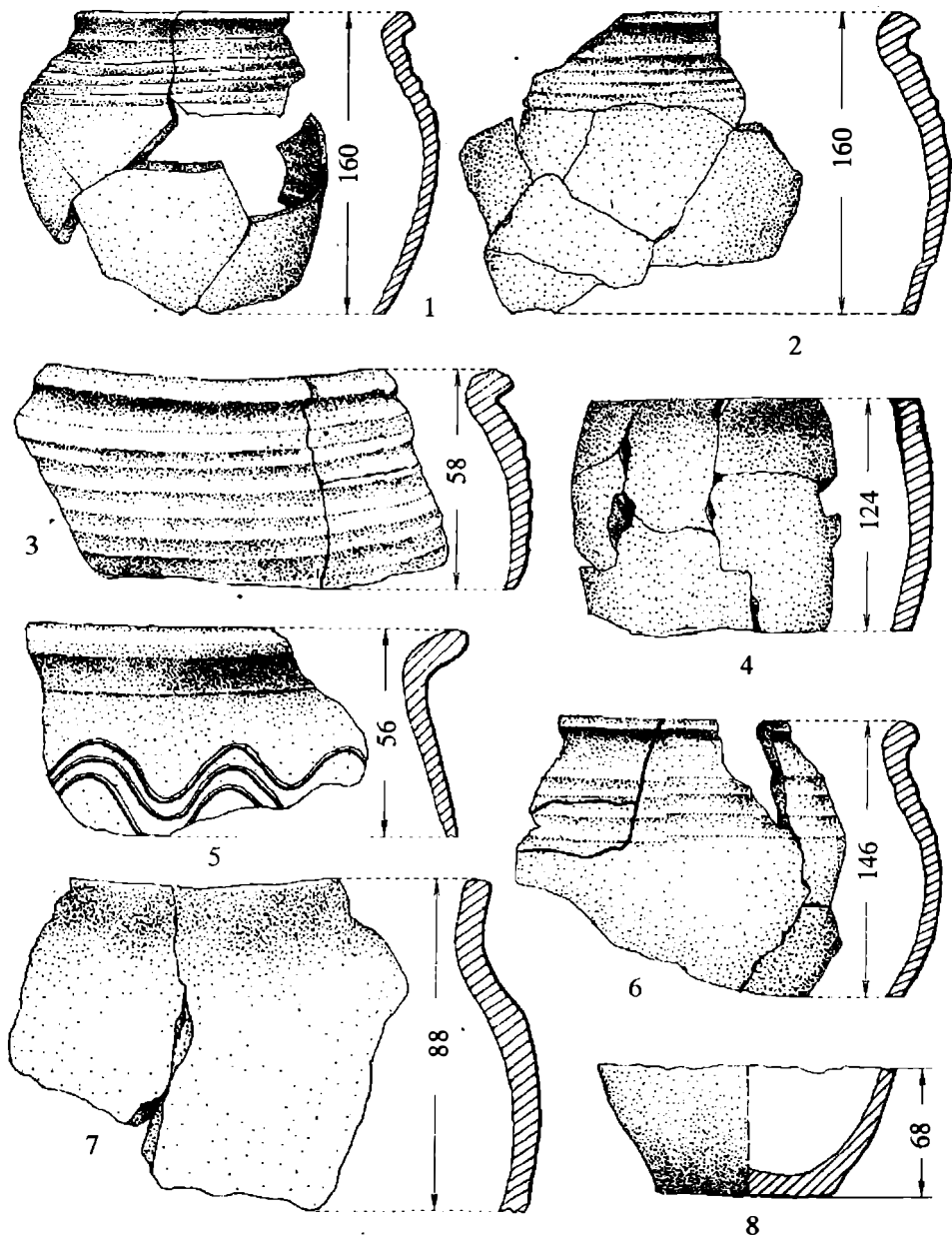

Fig. 11 Ceramică lucrată la roată (1-3, 5, 6, 8) și cu mîna (4, 7) din L25.

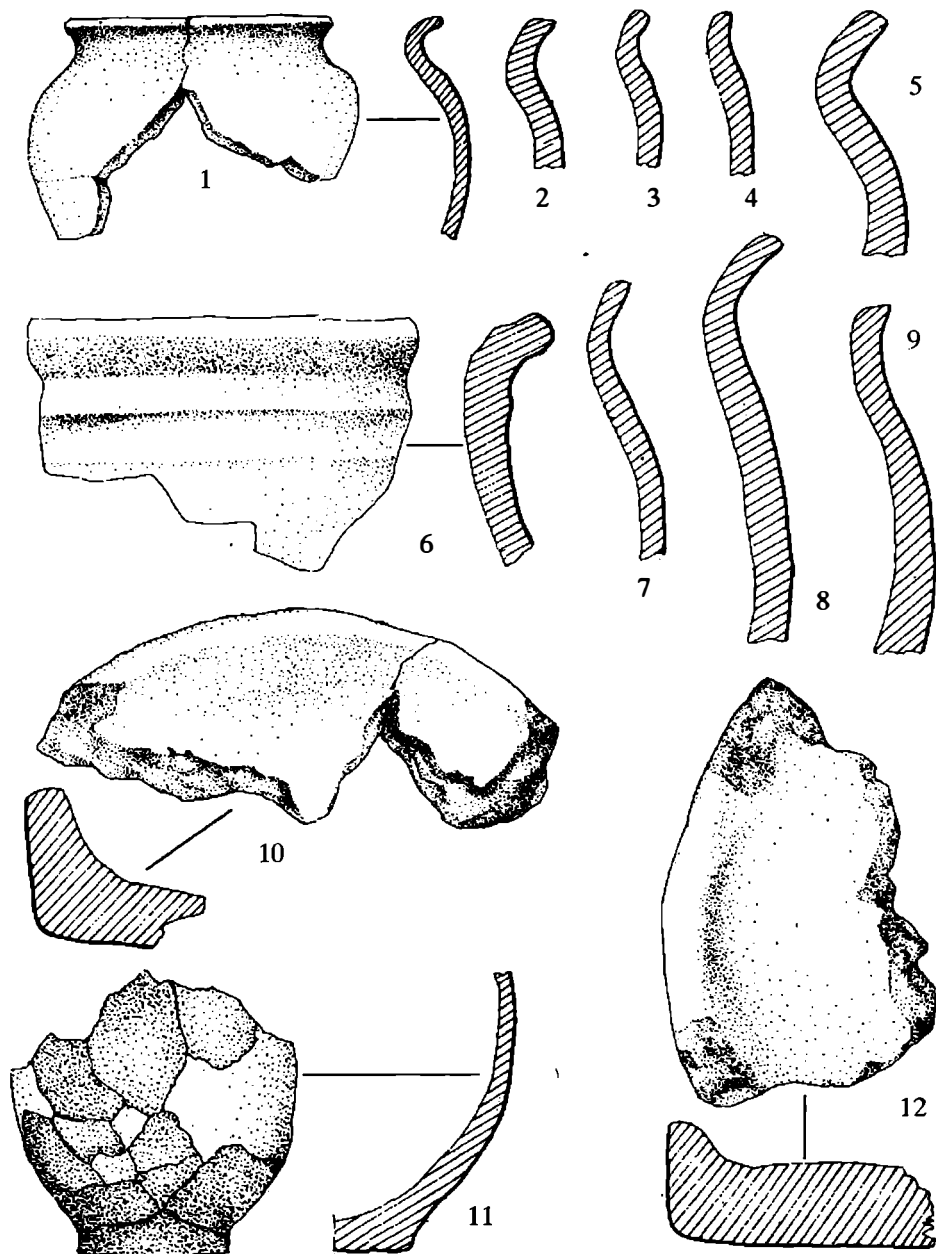

Fig. 12 Ceramică lucrată la roată (6) și cu mâna (1-5, 7-12). 1, 5, 8, 10 din L28;
2-4, 6, 7, 9, 11, 12 din L27.

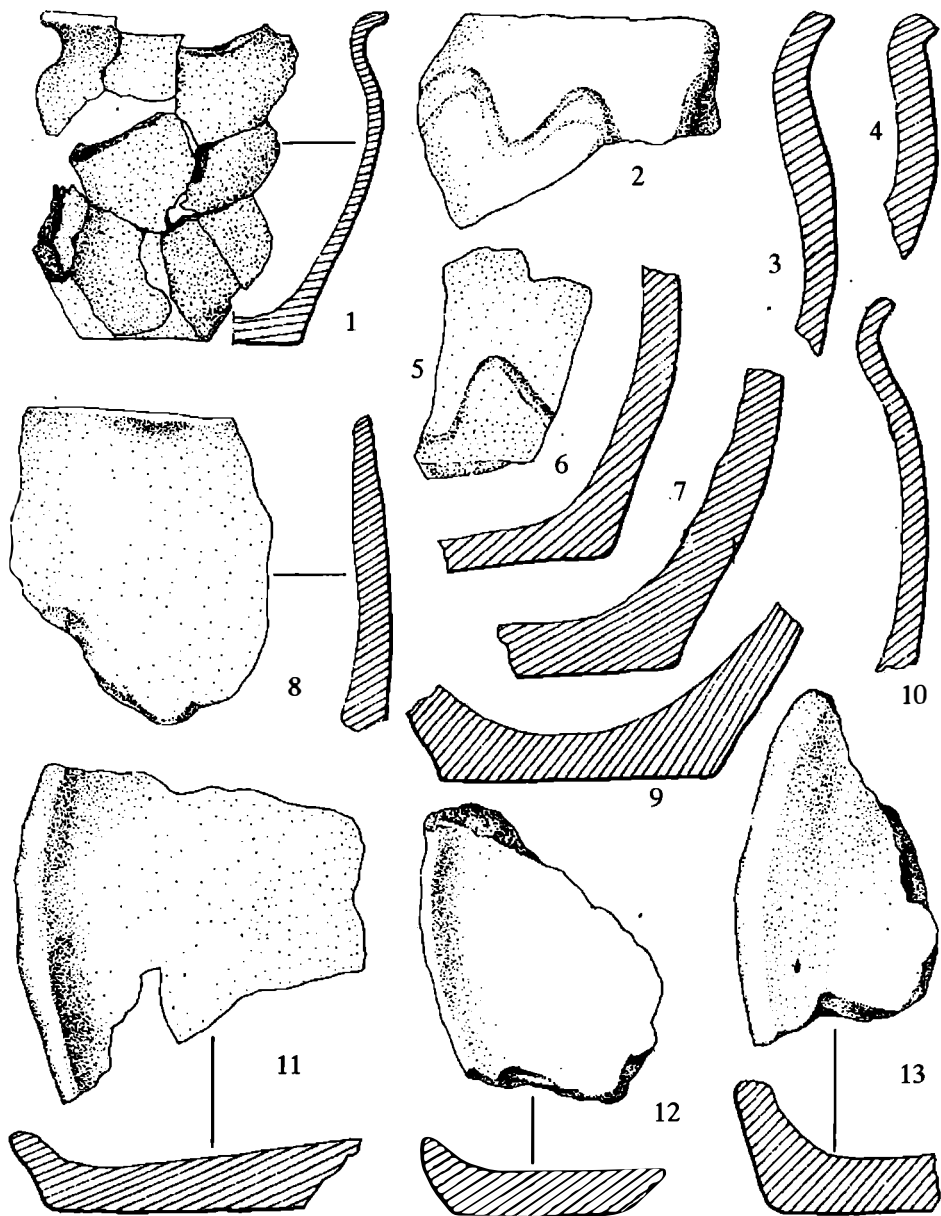

Fig. 13 Ceramică lucrată la roată (2, 5) și cu mâna (1, 3, 4, 6-13).
 1, 3, 4, 6, 10 din L28; 2, 5, 8, 11-13 din L27; 7, 9 din L29.

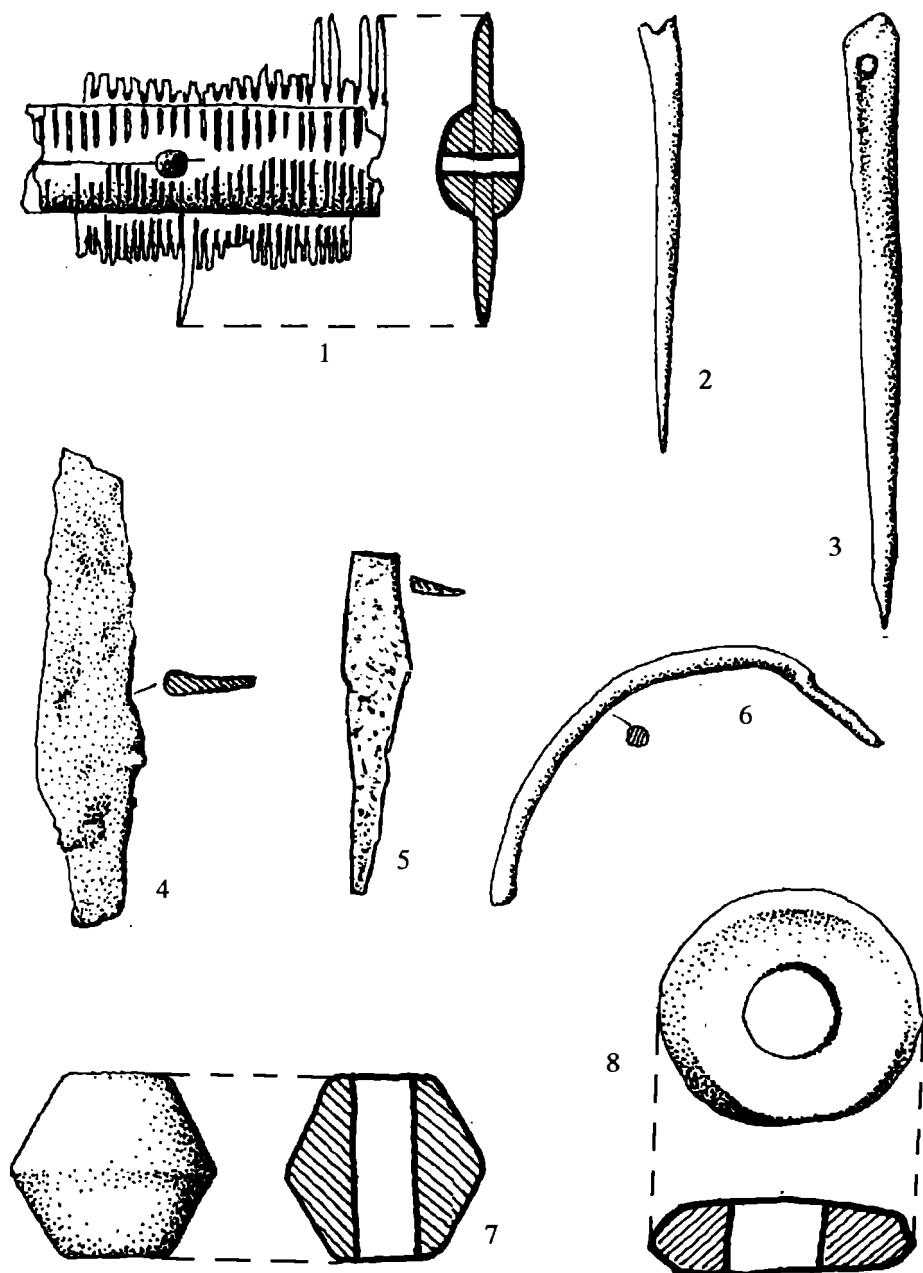

Fig. 14 Obiecte din os (1-3), metal (4-6) și lut (7-8). 1-4 din L27; 5 din L26; 6, 7 din L28; 8 din L29.